

ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก

นพเก้า ทองชุมสิน*

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2553 จำนวน 36 โรงเรียน รวมทั้งหมด 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อที่ใช้สำรวจบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยแบบสอบถามมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการศึกษา ค้นคว้าพบว่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ มาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

* นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบัน สังคมมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นสูงมาก ข้อมูลข่าวสารทั้งทางบวกและทางลบที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของวัยรุ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก่อให้เกิดปัญหานานัปการ โดยเฉพาะปัญหาต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียนอาทิเช่น ปัญหาสุขภาพจิตเกิดความเครียดและไม่สามารถปรับตัวได้ การฆ่าตัวตาย การล่องละเมิดทางเพศ การละเมิดสิทธิ การกลั่นแกล้งรังแก ความรุนแรง และการทำธุรกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหายาเสพติด การไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนและอาชีพ เป็นต้น (อ้างถึงใน กฤษณะ ทองยิ่ง และคณะ, 2552, หน้า 1)

การพัฒนานักเรียนมัธยมซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น จัดเป็นวัยวิกฤติ เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา การขาดความเข้าใจในตนเอง ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหาของวัยรุ่น ประกอบกับการขาดแรงสนับสนุนที่เหมาะสมจากสังคม อาจทำให้วัยรุ่นมีปัญหาในสังคม เช่น การทะเลาะวิวาท ใช้ยาเสพติด และความรุนแรง ซึ่งถ้าปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการป้องกัน แก้ไขอย่างเหมาะสม อาจทำให้ไม่สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (มาตรา 6) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และมีคุณธรรมจริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวทางการจัดการศึกษา (มาตรา 22) ยังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดที่ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547, หน้า17)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นกรอบและเกณฑ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็งและมีศักยภาพมากขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลเพื่อเป็นการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านนักเรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ซึ่งโครงสร้างของระบบ

ประกอบด้วย ผลผลิต กระบวนการ ปัจจัย จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของระบบจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่จำเป็นต้องตรวจสอบผลผลิตและผลลัพธ์ที่ออกมา ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผลผลิตหมายถึง ตัวของผู้เรียน ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นตามมาตรฐานด้านนักเรียน และในการดำเนินงานตามระบบจะบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (อ้างถึงในกฤษณะ ทองยิ่ง และคณะ, 2552, หน้า 2) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษา สามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จจึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงานดังนี้

1. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านผลผลิต
2. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านกระบวนการ
3. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัย

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็เหมือนกับภารกิจของสถานศึกษาในด้านอื่นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการดำเนินงานเพราะผู้บริหารเปรียบเสมือนเสาหลักที่สำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ได้บังคับบัญชา และต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม คุณภาพและบทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของสถานศึกษา รวมทั้งมีผลสะท้อนต่อผลงานและวิถีปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งอย่างมาก สมรรถภาพของผู้บริหาร เป็นดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารได้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษา จะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543, หน้า 8)

ในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สำเร็จได้นั้นผู้บริหารเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินภารกิจของสถานศึกษาให้สำเร็จ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน สุภรณ์ สุภาพงษ์ 2543, หน้า 9) กล่าวถึง ผู้บริหารว่าเป็นบุคคลที่มีส่วนทำให้ทุกคนปฏิบัติงานด้วยความราบรื่น มีความพึงพอใจ เต็มใจ มีความสุข และมีความพร้อม ซึ่งผู้บริหารเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการบริหารโรงเรียน การบริหารโรงเรียนจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อผู้บริหารมีทักษะพื้นฐานในการบริหารงาน มีคุณสมบัติที่ดีแห่งการเป็นผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลที่เป็นหลักสำคัญที่จะนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้บริหารจะต้องมี

คุณลักษณะของการเป็นผู้นำพร้อมทั้งมีทักษะในการบริหารงาน เป็นปัจจัยของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามประเภทการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก โดยจำแนกตามประเภทการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก
2. สามารถนำผลในการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วยบทบาท ดังนี้

- 1.1 มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านผลผลิต
- 1.2 มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านกระบวนการ
- 1.3 มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัย

2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2553 จำนวน 39 โรงเรียนจำนวน 39 คน และครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 39 โรงเรียน จำนวน 39 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรที่เชื่อถือได้ โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการสุ่มโรงเรียน ด้วยวิธีการใช้ตารางเทียบหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตาราง เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, หน้า 607-610 อ้างถึงใน เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2539, หน้า 135-137) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2553 จำนวน 36 โรงเรียน จำนวน 36 คน และครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 36 โรงเรียน จำนวน 36 คน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

4.1.1 ประสบการณ์การปฏิบัติงานผู้บริหารสถานศึกษาและครู

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) 5 – 10 ปี
- 3) 10 ปีขึ้นไป

4.1.2 ขนาดโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ขนาด ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยยึดจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ดังนี้ (สุจิตรา ระโหฐาน, 2543, หน้า 34)

- 1) ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 – 499 คน)
- 2) ขนาดกลาง (นักเรียน 500 – 1,499 คน)
- 3) ขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,500 – 2,499 คน)
- 4) ขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 2,500 คนขึ้นไป)

4.2 ตัวแปรตาม คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ประกอบด้วยประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

- 4.2.1 มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านผลผลิต
- 4.2.2 มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านกระบวนการ
- 4.2.3 มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2553 จำนวน 39 โรงเรียน จำนวน 39 คน และครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 39 โรงเรียน จำนวน 39 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการในการศึกษาได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการสุ่มโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 36 โรงเรียน จำนวน 36 คน และครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 36 โรงเรียน จำนวน 36 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ที่ใช้สำรวจสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน และตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 48 ข้อ ซึ่งมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.96 เพื่อใช้สำรวจบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย

สถิติที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ข้อมูลพื้นฐานใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ (percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (mean)
 - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่า IOC (Item-objective Congruence) ในการสรุปคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach' Coefficient)
3. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ (Scheffe-test)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก
2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ เฉลียว ม่วงเล็ก และคณะ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ มาก และการศึกษาของ เจริญ อุทานันท์ และคณะ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง พบว่า การดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา มีผลการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด ดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, คำชี้แจง) ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งจึงรับนโยบายมาบริหารจัดการอย่างเคร่งครัด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความตระหนัก และความเอาใจใส่ในการสนองนโยบายดังกล่าว นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขด้วยความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่จะเป็นโรงเรียน ชุมชน สังคม และโดยเฉพาะครอบครัวของนักเรียนเอง(สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป., อ้างอิงใน สุวิมล ทรัพย์ดิไลดำนันท์ และคณะ, 2547, หน้า 12) อีกทั้งการพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยใช้กระบวนการตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน ชัดเจน และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะแสดงคุณภาพของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาด้วย

2. ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาการมัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน ผลผลิต ด้าน กระบวนการ และด้าน ปัจจัย อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ เฉลียว ม่วงเล็ก และคณะ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานการ บริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ มาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องมีครู ประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีการ บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวางแผน และพัฒนางาน เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาของตนเอง โดยเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ทุกฝ่ายมีความเห็นชอบร่วมกัน ครูจึงปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและครู สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจริญ อุทานันท์ และคณะ (2545, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูฝ่ายปกครองมีการ เตรียมการและวางแผนการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการศึกษาของ บันลือ ยุบลมาตย์(2547, บทคัดย่อ อ้างถึงใน ราชัน อาจวิชัย, 2548, หน้า 110) ที่ว่าปัจจัยเกื้อกูล ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นมีหลายประการ ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องก็คือความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง ขวัญกำลังใจ และความชัดเจนของ นโยบายฝ่ายบริหาร

3. ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตาม มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการมัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นันทพงศ์ พุกษาศาติรัตน์ (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และการศึกษาของ เฉลียว ม่วงเล็ก และคณะ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาทุกแห่งจะยึดตามตัวบ่งชี้ ด้านผู้เรียนที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) กำหนดไว้ และสถานศึกษายังได้รับการประเมิน และคำแนะนำจาก สมศ. อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งในประเทศมีมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น การบริหารจัดการด้านการพัฒนาผู้เรียนและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาแต่ละแห่งจึงมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ประกอบกับในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนมีการจัดพิมพ์คู่มือชุดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษาของตนเองได้

4. ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ประสิทธิ์ อินวรรณ และคณะ (2545, บทคัดย่อ อ้างถึงใน ภัทรียา ดังก้อง, หน้า 32) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับนโยบายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดแพร่ พบว่า ความคิดเห็นของครูในภาพรวม ครูมีความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพศ และประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทุกแห่งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง เช่น มีการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จึงทำให้ครูทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1. ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลผลิต

ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ควรให้การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยขับเคลื่อนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จังหวัดพิษณุโลก ที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาทุกแห่งอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารได้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เช่น มีการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้บริหาร มีการประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาทุกแห่งอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น เพศผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทของผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กฤษณะ ทองยิ่ง และคณะ. (2552). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดพิษณุโลก.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เจริญ อุทานันท์ และคณะ. (2545). **การศึกษาผลการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เฉลียว ม่วงเล็ก และคณะ. (2545). **การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิษฐ์.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2539). **ระเบียบวิธีวิจัย.** พิษณุโลก: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นันทพงศ์ พุกษาชาติรัตน์. (2546). **การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ภัทรียา ดังก้อง. (2547). **การศึกษาผลสำเร็จการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสหวิทยาเขตเวียงโกศัย 1 จังหวัดแพร่.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., สถาบันราชภัฏอุดรดิษฐ์, อุดรดิษฐ์.
- ราชัน อาจวิชัย. (2548). **การวิเคราะห์จำแนกประเภทปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุจิตรา ระโหฐาน. (2543). **การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุภรณ์ สภาพงษ์. (2543). **กรอบแนวคิดและข้อเสนอแนะการวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสังคมไทย.** วารสารวิชาการ. ปีที่ 3ฉบับที่ 8 (สิงหาคม2543) . กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.

- สุวิมล คุรุติกานันท์ และคณะ. (2547). การศึกษาสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
กรณีศึกษา: โรงเรียนวังมะด่านพิทยาคม อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก. การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)